

Nota waardering en afschrijving vaste activa
van de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel en de
Werkmaatschappij 8KTD

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Begrippenkader	3
1 Vaste activa	4
2 Immateriële vaste activa	4
3 Materiële vaste activa.....	5
4 Financiële vaste activa.....	5
5 Afschrijving	6
Bijlage 1 Afschrijvingstabel.....	7
Bijlage 2 Riolering: Afhankelijk van termijnen in GRP	8
Bijlage 3 Paragraaf 4.5.3. Vaste activa	8

Inleiding

Op grond van artikel 9 van de financiële verordening van de gemeente Achtkarspelen (8K) en Tytsjerksteradiel (TD) en de Werkmaatschappij 8KTD (WM 8KTD) stellen de gemeenteraden en het algemeen bestuur (AB) van de WM 8KTD in een afzonderlijke nota het beleid met betrekking tot activeren, waarderen en afschrijven vast. Door verschillende ontwikkelingen op het gebied van wetgeving is er aanleiding deze nota nu te actualiseren.

Het grootste deel van de regelgeving rondom het activeren, waarderen en afschrijven ligt vast in het Besluit Begroting en Verantwoording, Provincies en Gemeenten (BBV). Dat neemt niet weg dat gemeenten c.a. binnen deze regels de nodige vrijheid hebben om zelf keuzes te maken. Deze nota is dan ook bedoeld om de materie en de gemaakte keuzes duidelijk te beschrijven en inzicht te verschaffen in het hele proces. Daarmee wordt voldaan aan de wettelijke bepalingen en ontstaat een kader voor de uitvoeringspraktijk.

Begrippenkader

In deze nota wordt verstaan onder:

Activeren	Het op de balans presenteren van de financiële waarde van het aangeschafte of vervaardigde kapitaalgoed met meerjarig nut dat vanaf dat moment als bezitting kan worden beschouwd.
Afschrijven	Het op een methodische wijze in de boekhouding (verslaglegging en verslaggeving) tot uitdrukking brengen van de waardedaling van een kapitaalgoed over een bepaalde periode.
Componentenbenadering	De componentenbenadering houdt in dat op verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief, die afzonderlijk vervangen kunnen worden, afzonderlijk worden afgeschreven op basis van de individuele verwachte gebruiksduur van die delen.
Groot onderhoud	Uitvoering van correctieve maatregelen, als gevolg van slijtage na een langere periode van gebruik, om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Groot onderhoud dient zich in de regel aan, is daarom vaak gepland, is veelal ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het object.
Investeringsen	Onder investeringen wordt verstaan het vastleggen van vermogen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt
Investeringsen met een economisch nut	Indien ze verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
Investeringsen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	Investeringsen met een economisch nut, waarvoor een bestemmingsheffing kan geheven. Bijvoorbeeld riool- en afvalinvesteringen.
Investeringsen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte	Investeringsen die geen economisch nut opleveren (geen middelen genereren en/of verhandelbaar zijn), bijvoorbeeld wegen
Klein onderhoud	Preventieve maatregelen en dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van tevoren vastgesteld kwaliteitsniveau.
Renovatie	Het herstellen en wanneer nodig gedeeltelijk vernieuwen van een investeringsgoed, waardoor het beter bruikbaar wordt naar de huidige maatstaven en normen.
Restwaarde	De schatting, tegen het prijspeil van het moment van ingebruikname, van de opbrengst die na de gebruiksduur nog gerealiseerd kan worden, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van (delen van) het actief.
Waarderen	De waarde die toegekend wordt aan het geactiveerde kapitaalgoed c.q. de investering op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

1 Vaste activa

Vaste activa ontstaan door investeringen aan te gaan door vermogen vast te leggen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Dit uitgangspunt is vastgelegd in paragraaf 4.5.3. van het BBV zie bijlage 3.

Er zijn drie soorten vaste activa:

Immateriële vaste activa

Dit zijn activa die niet financieel en niet stoffelijk van aard en dus niet tastbaar zijn.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn altijd stoffelijk van aard en dus wel tastbaar.

Financiële vaste activa

Dit zijn activa die bestaan uit het houden van een duurzaam financieel belang in een derde-organisatie. Te onderscheiden zijn kapitaalverstrekkingen, leningen, overige uitzettingen (beleggingen) en bijdragen aan activa in eigendom van derden.

2 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn vaste activa die niet stoffelijk van aard zijn en niet onder de financiële vaste activa vallen. Het activeren van immateriële investeringen is niet verplicht. Vanuit de gemeenten c.a. is het de wens om immateriële vaste activa niet te activeren.

Hieronder wordt gerekend:

1. Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen;
2. Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een actief;
3. Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Ad 1

De kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen kunnen provisies en kosten van notariële akten betreffen maar ook boeterentes vanwege herfinanciering. De afschrijvingsduur is maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.

Ad 2

Het BBV stelt nadrukkelijk voorwaarden waaronder onderzoeks- en ontwikkelingskosten geactiveerd kunnen worden. De strekking van deze voorwaarden is dat:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren;
- De uitgaven die aan het actief toegerekend worden betrouwbaar kunnen worden vastgelegd.

Het BBV schrijft voor dat de maximale afschrijvingstermijn vijf jaar bedraagt.

Ad 3

In artikel 61 van het BBV wordt beschreven welke bijdragen aan activa in eigendom van derden mogen worden geactiveerd. Binnen de beide gemeenten is op dit moment geen sprake van deze situatie.

Waardering

De vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De vervaardigingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De BTW op de activa wordt niet geactiveerd als deze verrekenbaar is via aangifte of compensabel is volgens de wet op het BTW-compensatiefonds. In dit geval mag de BTW geen onderdeel uitmaken van de waarde.

Minimumomvang

Alle investeringen die leiden tot activering hebben een minimale waarde van € 15.000, na aftrek van eventuele reserves en bijdragen van derden.

3 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn altijd stoffelijk van aard. Indien een investering economisch nuttig is dan moet die investering geactiveerd worden als het economisch eigendom bij de gemeente ligt.

Het BBV kent drie soorten materiële vaste activa:

1. Investerings met economisch nut;
2. Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
3. Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

Waardering

Voor zowel investeringen met economisch nut als voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut geldt dat zij gewaardeerd worden op basis van de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. De vervaardigingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De BTW op de activa wordt niet geactiveerd als deze verrekenbaar is via aangifte of compensabel is volgens de wet op het BTW-compensatiefonds. In dit geval mag de BTW geen onderdeel uitmaken van de waarde.

Reserves mogen niet in mindering worden gebracht. Wel is het eventueel mogelijk om de jaarlijkse kapitaallasten te dekken uit een reserve. Extra afschrijvingen zijn niet toegestaan.

Minimumomvang

Alle investeringen die leiden tot activering hebben een minimale waarde van € 15.000,

4 Financiële vaste activa

Financiële vaste activa zijn activa die een financiële waarde of bezit vertegenwoordigen.

Het BBV onderscheidt zes soorten:

1. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
2. Langlopende geldleningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
3. Overige langlopende leningen;
4. Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
5. Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
6. Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Uitgezette leningen kunnen als vast actief opgenomen worden als de rente voor minimaal één jaar vaststaat. Is deze rentevaste periode korter dan één jaar, dan valt de lening onder de vlottende activa. Dit geldt ook voor de overige uitzettingen. In dit verband hanteert het BBV het begrip "rentetypische looptijd" dat is overgenomen uit de wet FIDO (wet financiering decentrale overheden).

5 Afschrijving

Afschrijving vindt plaats op vaste activa met een beperkte gebruiksduur. Grond heeft een onbeperkte gebruiksduur, daarom wordt hierop niet afgeschreven. Een uitzondering is de grond waarop investeringen met maatschappelijk nut, bijvoorbeeld wegaanleg, gedaan zijn. De commissie BBV heeft in dit kader gesteld dat de kosten van de ondergrond van wegen gerekend moeten worden tot de kosten van de weg.

Afschrijvingsmethode

Er bestaan verschillende afschrijvingsmethodes:

- Lineaire afschrijving: ieder jaar wordt hetzelfde bedrag afgeschreven, hierdoor verlaagt de rentelast ieder jaar
- Annuïtaire afschrijving: er is sprake van een jaarlijks gelijkblijvende annuïteit welke bestaat uit een deel afschrijving en een deel rente. Deze methode kenmerkt zich door een lage afschrijving in het begin van de looptijd die jaarlijks oploopt.
- Degressieve afschrijving: ieder jaar wordt een vast percentage van de boekwaarde afgeschreven. Hierdoor wordt de afschrijving ieder jaar lager.

Vanaf 2020 zal er alleen met de lineaire afschrijvingsmethode worden gewerkt binnen de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel en de Werkmaatschappij 8KTD. Alle reeds geactiveerde activa met annuïtaire afschrijvingen zullen vanaf dat moment omgezet worden naar de lineaire methode. De raad Achtkarspelen heeft op 21 november 2019 hiertoe besloten, de raad Tytsjerksteradiel heeft op 12 december 2019 hiertoe besloten alsmede het algemeen bestuur van de Werkmaatschappij in zijn vergadering op 17 december 2019.

Afschrijvingsduur

Activa moeten worden afgeschreven in een periode die is afgestemd op reële verwachtingen over de toekomstige gebruiksduur. Bij raadsbesluit kunnen andere termijnen vastgesteld worden. In bijlage 1 is de afschrijvingstabel voor de gemeenten en de werkmaatschappij 8KTD opgenomen.

Startmoment afschrijving en rentetoerekening

Afschrijving start vanaf het jaar dat volgt op het jaar waarin de investering gereedkomt. De rentetoerekening wordt berekend over de boekwaarde per begin van het boekjaar.

Componentenbenadering

Wanneer de afschrijving plaatsvindt op basis van de waarde van de afzonderlijke samengestelde delen spreken we van componentenbenadering. Dit houdt bijvoorbeeld in dat bij een gebouw het gebouw zelf (afschrijven in 40 jaar) een andere afschrijving kent dan de technische installaties (afschrijven in 15 jaar). Op grond van die opdeling worden de uitgaven afzonderlijk verwerkt en afgeschreven. In dit voorbeeld is de technische installatie na 15 jaar afgeschreven en kan de vervanging opnieuw worden geactiveerd. De componentenbenadering vergt een uitgebreidere administratieve vastlegging en daarom verdient het de aanbeveling deze splitsing te beperken.

Resterende boekwaarde bij veranderende omstandigheden

Bij het gebruik van een actief wordt uitgegaan van de gehele gebruiksduur. De waarde van dat actief aan het eind van de gebruiksduur is dus nihil. Indien de levensduur van het actief door veranderende omstandigheden korter blijkt dan werd verwacht, dan kan er nog sprake zijn van een resterende boekwaarde. Een voorbeeld hiervan is een sportterrein welke voor 20 jaar levensduur wordt geactiveerd, maar door weersomstandigheden na 15 jaar onbruikbaar blijkt te zijn. Hierdoor wordt het terrein 5 jaar eerder vervangen door een nieuwe investering en dient de resterende waarde ineens ten laste van de exploitatie geboekt te worden.

Bijlage 1 Afschrijvingstabel

Bij de genoemde afschrijvingstermijnen in de afschrijvingstabel, die onderdeel uitmaken van deze notitie, is rekening gehouden met de wettelijke voorschriften. Uitdrukkelijk wordt hierbij gesteld dat deze afschrijvingstermijnen de maximale afschrijvingstermijnen betreffen. Concreet betekent dit dat het college in uitzonderlijke gevallen de termijn korter kan stellen dan de termijnen die in de bijlage zijn genoemd. Deze afwijkingen dienen door de raad te worden geaccordeerd.

1.	Algemeen	Termijn
1.1	Minimumbedrag activering economisch/maatschappelijk nut	€ 15.000
2.	Immateriële vaste activa	
2.1	Ontwikkelings- en onderzoekskosten	5 jaar
2.2	Kosten sluiten geldleningen	Max gelijk aan looptijd
3.	Materiële vaste activa	
3.1	Gronden en terreinen	Niet afschrijven
3.2	Woonruimten	
3.2.1	Stichting	40 jaar
3.2.2	Renovatie	40 jaar
3.2.3	Verbouwing en uitbreiding	20 jaar
3.3	Bedrijfsgebouwen	
3.3.1	Nieuwbouw	40 jaar
3.3.2	Renovatie	40 jaar
3.3.3	Verbouwing, restauratie en uitbreiding	20 jaar
3.3.3	Tijdelijke gebouwen	15 jaar
3.3.4	Inrichtingskosten	15 jaar
3.3.5	Noodlokalen	10 jaar
3.4	Grond- weg- en waterbouwkundige werken (economisch nut)	
3.4.1	Riolering: Afhankelijk van termijnen in GRP (zie bijlage 2)	15-40 jaar
3.4.2	Aanleg begraafplaats	40 jaar
3.5	Grond- weg- en waterbouwkundige werken (maatschappelijk nut)	
3.5.1	Wegen: aanleg wegen, pleinen, fietspaden, voetpaden reconstructie en renovatie	30 jaar
3.5.2	Plantsoenen en parken: aanleg en reconstructie	20 jaar
3.5.3	Sportterreinen, speelplaatsen en dierenparken	20 jaar
3.5.4	Kunstgrasvelden	10 jaar
3.5.5	Aanlegsteigers/Haven- en sluiswerken	25 jaar
3.5.6	Beschoeiingen/overige voorzieningen	15 jaar
3.6	Vervoersmiddelen e.d.	
3.6.1	Personenauto's	7 jaar
3.6.2	Tractoren	11 jaar
3.6.3	Bestelauto's en heftrucks	8 jaar
3.6.4	Vrachtauto's	10 jaar
3.6.5	Aanhangwagens	10 jaar
3.6.6	Sneeuwpluogen	10 jaar
3.7	Machines, apparaten en installaties (economisch nut)	
3.7.1	Werktuigen en gereedschappen	15 jaar
3.7.2	Maaimachines en maai eenheden	5 jaar
3.7.3	Technische installaties	15 jaar
3.8	Machines, apparaten en installaties (maatschappelijk nut)	
3.8.1.	Openbare verlichting	
- Masten		40 jaar
- Armaturen		20 jaar
3.8.2	Verkeersregelinstallaties	15 jaar
3.9	Overige	
3.9.1	Hardware	5 jaar
3.9.2	Software (niet in eigen beheer)	n.v.t. direct t.l.v.resultaat
3.9.3	(Kantoor) meubilair en overige vaste inrichting	15 jaar
3.9.4	Speeltoestellen/-voorzieningen	15 jaar

4. Financiële vaste activa

4.1. Bijdragen aan activa in eigendom van derde variabel

Bijlage 2 Riolering: Afhankelijk van termijnen in GRP

(mini)Gemaal: pomp (2 per gemaal)	15 jaar
(mini)Gemaal: put	40 jaar
(mini)Gemaal: schakelkast	15 jaar
Persleiding	40 jaar
Vacuümstationput	40 jaar
Vacuümpomp	15 jaar
Vacuüm: schakelkast	15 jaar
Vacuüm: afsluiters	15 jaar
Vacuüm- en persleiding	40 jaar
Vacuümput	40 jaar
Vacuümput- mechanisch	15 jaar
Vuilwaterpomp	15 jaar
Vuilwaterverzamel tank	30 jaar
Koelsysteem	25 jaar
Vrijverval Riolering	40 jaar

Bijlage 3 Paragraaf 4.5.3. Vaste activa

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
Geldend van 01-07-2019 t/m heden

Artikel 33

Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa.

Artikel 34

In de balans worden onder de immateriële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- c. bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Artikel 35

1. In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. investeringen met een economisch nut;
- b. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

2. Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Artikel 36

In de balans worden onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. kapitaalverstrekkingen aan:
 1. deelnemingen;
 2. gemeenschappelijke regelingen;
 3. overige verbonden partijen;
- b. leningen aan:
 1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;
 2. woningbouwcorporaties;
 3. deelnemingen;
 4. overige verbonden partijen;
- c. overige langlopende leningen;
- d. uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.